

Imikhuba yokugala, Tabus on food and
other Zulu custom

P.P 3-6

1. (102)

K13/41

15/10/38

K13/41

1/4

Lidwina Kunene

Native Catholic Mission

P.O Box 65

baoly smith.

10

The Dr. N. J. V. Warmelo.

P.O. Box 384

Pretoria.

Mnumuzane,

Ngiphindile ukuxoxa no babamkhulu
futshi ngibuza izindolaba. Ekuxoxeni kwakhe ugale
ngokuthi kimina. Uyo bano mtanomtanami izinyoni
lezi zikhethiwe eziqinisekayo. Akudli zonkenje no
Mina ke ngabuza ngathi kanti babamkhulu
Kunjalo na? kwaphendula wathi "na'si enye"
yazo. Engavunyelwe ikakhulu emantombazane
ni ukuba ayidli 'Inkankane'?

Mtanomtanami uma uolla lenyoni
uyozala imihhololo. Lokho okuthi abantwana
abakhalala njalo. Uma umtanomtanami ekhala
ezinye izingane angeke zimphathe neze.
Ngoba hawe ngogobo lwakho engowakho
ungeke umthandele mpela. Ngokuthi umtanomtanami
okhala njalo uze adineke ngisho kubona
abazali bakhe. Usungitshelile babamkhulu
angeke ngialle inyoni okuthiwa inkankane
nonini nonini, ngize ngife.

No 2

Futhi ngibuzile ngathi yini enye babamkhulu engotsyeline emantombazaneni ukuba ayilole ezilwaneni na? Kwaphendula yena wathi ungashe ukuthi ngiyaku khohlisa. Ngiyakutsyela ukuthi "ungadli futhi inyama yembila." Ngaphinda ngathi yonke yonani na? Wathi uma udla inyama yembila uyozala futhi kanjalo abantwana abanye ngayo Wangibuza wathi uyazazi yini izinyawo zayo ngakuma wathi izibunu zayo zinjani na? Ngathi zishone phakathi.

Kwasha ukuthi uyabona nawe futhi uma uyilole wozala umtwana onjalo. Izinyawo kanye nezibunu ezishone phakathi kanjalo. Ma lantankho kuyintombazoni asoze athanoleka ezinsizweni. Phela nawe uyazi ukuthizinsizwa zifuna intombi enezi-
bunu ezinkulu ezibukekayo. Ngoba uyazi ukuthi uma izintombi zihamba kukhona izinsizwa zithi ukusala ngemuva. Zifuna ukuba ukunyak-
thela kwezintombi ukuthi isinge sinyokozela kanjani entombini na? Ugcine ngalokho ke namhla. Ngobuye nginiqubele ngomuso futhi ezinye izindaba.

Ithunyelwe nguyena yena,
Liolwina Kunene

1. (102)

K13/41

3
5

№ II

Ngisaghuba njalo indaba yami.

Ngabakwa Madonsela

Abakwa Madonsela, abangayiolli imvu. Emhlophe nemnyama. Kuthe ke siblezi ekuseni kwa Mamakhulu Kumakhazana. Ngicela kuye uba ngivakashela omunye wabangane bami. Yenake ungiphendule wathi, Phela nina aniswele ukuhamba ngoba abantu abaningi zapha ngaballa imvu. Ninake aniyiolli imvu. Ngathi mina yini mamakhulu ukuthi thina asiyiolli imvu na? Wathi "buza kubabakhulu wakho." Yenake uthe kungoboy kugala kukhona umuzi wakwa Madonsela owacela imvu unqazi. Wonke lomuzi waphenduka nci bonye wezilima. Abanye babhanya.

Kungako ukuthi bonke abakwa Madonsela abaphindlanga ukuvuyelwa ukucela imvu kuze kube namanje namanje. Manje senithi nielato zalwa nitsyelwe ukuthi ningayiolli imvu. Ngoba namanje uyababona abanye baKithi abasile nje, kungoba balla imvu, kungafuneki. Euthi izilima nezinhlanga zanolile. Kulolu hlobo noyayo lenollez yokuqala into enqatshele. (Hletsyeni lwakhona, kungakho ukuthi cisithandi nihambela izihlobo zenu. Ngoba abantwaneni ababuzi ukuthi eyani lenyama noi? Bayaollanje.

No III

Ngabakwa Sithole.

Kuke Kwathi khona namhlanje eKuseni
ngiyokha amanzi Ngahlangana nekhehla elifushane,
bono ngithe umongathi kulo sakubona babo
lathi uti kini babo nje uyangazi yini?
Ngathi mina gha base lithi kimi nombozoni
awubazi abantu abanye.

Ngabuzo ke ngathi wena babo
cwakwa bani na? Liphendule lathi zana elo kulo
Sithole. Ngase ngithi kwi sukela phi ukuthi nina nithole
isibenge, sa kwalo Sithole? Lathi kuya ngaba
kugalo, sasihlala emgqolini. Kepha khona lapho
emgqolini naphuma kanjani na? Lathi emgqolini
ukuze siphume thina, sakhitywa ngamosi
ethole lenkomo. Ngakho ke sathola isibonqa
sakwa Sithole. Lathi akukho okunye yilokho nje
ukuphela

→ iphele lapho ezakwa Sithole.